

Algemeen

Dit rapport beslaat de periode september 2020 – december 2021. We hebben kunnen werken in de samenstelling zoals door de GS/LV in december 2020 benoemd: Corrie Blijdorp, Edgar Kramer (secretaris), Wietske Kruyswijk, Frank Schneider (voorzitter), en Gerrit Timmermans.

We hebben als Commissie acht keer vergaderd, waarvan drie keer met deskundigen of met medewerkers binnen het Samenwerkingsverband. De vergaderingen waren vanwege de coronamaatregelen digitaal.

Voor wat betreft de financiële kant van ons werk, zijn er tussentijds geen mededelingen te doen.

Opdracht

De Commissie kreeg deze opdracht mee:

Besluit 2:

- a. binnen het Samenwerkingsverband SMKR:
 1. de medewerkers en het bestuur van het Meldpunt te faciliteren, zodat zij hun werk in de kerken optimaal kunnen uitvoeren; het bewaken van de kwaliteit en het goede functioneren van het Meldpunt;
 2. te zorgen voor een behandeling van klachten inzake seksueel misbruik volgens de vastgestelde regelingen;
 3. te zorgen dat er gemeentebegeleiders zijn die kerkenraden en gemeenten adviseren in een situatie van misbruik in een kerkelijke relatie;
 4. invulling te geven aan het werk binnen het Samenwerkingsverband dat dienend is, mits dit past binnen de kerkorde, het akkoord van kerkelijk samenleven, de besluiten binnen de GKv en de NGK en de financiële ruimte die door de gezamenlijke vergadering van GS en LV 2020 is vastgesteld;
 5. de komende samenvoeging van GKv en NGK voor te bereiden en zo nodig op de GS/LV 2023 met een voorstel te komen over de formele gevolgen van de samenvoeging;
- b. beleid te ontwikkelen ten dienste van de veiligheid in de kerken, gezien vanuit het gezichtspunt van seksueel misbruik in kerkelijke relaties, in afstemming met het Samenwerkingsverband, waarbij vooral te denken is aan preventie en slachtoffer- en daderbeleid.

Besluit 3:

de commissie als opdracht mee te geven voor de periode 2020-2026 aan kleinere kerken aan te bieden te adviseren over en eventueel mee te werken aan de aanstelling van vertrouwenspersonen, waarbij de kosten van de commissie voor rekening komen van de vragende kerk(en).

Besluit 4:

de commissie daarnaast op te dragen te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om, zo mogelijk samen met de kerken die aan het Meldpunt Seksueel Misbruik zijn verbonden, te werken aan bewustzijn, preventie en aanpak rondom het thema machtsmisbruik, en daarover met voorstellen te komen.

Werkzaamheden

Direct na het verstrekken van de opdracht, hebben wij het thema machtsmisbruik opgepakt. We hebben helder proberen te krijgen waar iemand met een klacht over machtsmisbruik terecht kan. We hebben diverse casus van machtsmisbruik opgevraagd om het thema meer concreet te maken. We hebben diverse kerkrechtdeskundigen gesproken en het thema in het Samenwerkingsverband ingebracht.

Als Commissie zijn we overtuigd van de noodzaak dit thema verder te agenderen en als kerken te zorgen voor een goede behandeling van klachten. Hoe dat zou kunnen moet nog verder doordacht worden. Daarbij ervaren wij wel een stukje verlegenheid, omdat wij geen kerkrechtdeskundigen zijn. Wij hopen in ons beleidsrapport meer te kunnen melden.

In september 2021 is een brief gestuurd naar een beperkt aantal GKv- en NGK-kerken, met het aanbod om mee te denken in het aanstellen van vertrouwenspersonen. Wij hebben die kerken aangeschreven, waarvan geen namen van vertrouwenspersonen bekend waren bij het Meldpunt.

Dit leverde nieuwe gegevens op van vertrouwenspersonen en één verzoek om mee te denken. Naar aanleiding van dat verzoek hopen wij, zo gauw de coronamaatregelen dat toelaten, in een classis voorlichting te geven over vertrouwenspersonen en veiligheid in de gemeente.

In oktober 2021 is een brief gestuurd naar alle GKv- en NGK-kerken over 'veiligheid, aanstellingsbeleid en VOG'. Hierin werd de aandacht gevestigd op het Stappenplan Veilige Kerk. Relatief nieuw is hierin dat kerkenraden hun verantwoordelijkheid nemen en tot een aanstellingsbeleid komen, bv. voor jeugdwerkers en pastoraal werkers. Bij de aanstelling hoort het ondertekenen van een gedragscode en het aanvragen van een Verklaring Omtrent Gedrag.

Hoewel een VOG betrekkelijke waarde heeft, bewijst de VOG goede diensten in het geheel van een veiligheids- en preventiebeleid in de gemeente.

We zijn als Commissie dankbaar voor de goede samenwerking met het Meldpunt en met het SKW hierover. Op beide sites is informatie te vinden die voor kerkenraden en gemeenten belangrijk is. Ook zijn we dankbaar voor de media-aandacht die dit onderwerp heeft gekregen.

Samenwerkingsverband

Drie leden van de Commissie wonen de vergaderingen bij van het Samenwerkingsverband. Hierin participeren CGK, vGKN, HHK, NGK en GKv. Ook het bestuur en de medewerkers van het Meldpunt zijn bij deze vergaderingen aanwezig. Gerrit Timmermans is de voorzitter. Ds. Harry Offereins uit Steenwijk is benoemd als lid van het bestuur van het Meldpunt, na voordracht door de Commissie.

In het Samenwerkingsverband vindt overleg en afstemming plaats, bv. over het werk van de medewerkers van het Meldpunt, de klachten- en beroepsregeling, het werk van de gemeentebegeleiders, de bezinning op gedragscodes en de waarde van het aanvragen van een VOG binnen een aanstellings- en veiligheidsbeleid.

De Commissie heeft aangegeven dat de samenvoeging van NGK en GKv mogelijk consequenties heeft voor de samenstelling van zowel het Samenwerkingsverband als het bestuur van het Meldpunt. In de loop van 2022 moet dit goede aandacht krijgen.

Op 18 september 2021 kon de miniconferentie plaats vinden over slachtoffer- en daderbeleid in de kerken. Na eerder uitstel vanwege corona, kon de bijeenkomst fysiek plaats vinden in Leusden. Christiane Van den Berg – Seiffert heeft over het thema gesproken. Zij schreef de dissertatie 'Ik sta er buiten – maar ik sta wel te kijken'.

De insteek is om in voorkomende situaties het slachtoffer meer centraal te stellen en hem of haar binnen de gemeente veiligheid te bieden. Dat vraagt moed van een kerkenraad, waar de neiging bestaat sterk vanuit de dader te denken.

De Commissie denkt na over hoe onze bezinning in de kerken gedeeld kan worden.

Het Meldpunt

Het aantal meldingen, adviesvragen en klachten is in 2020 aanmerkelijk lager dan in de jaren daarvoor. Het is niet zo gemakkelijk de onderliggende oorzaak hiervoor aan te wijzen.

De voortdurende situatie rond de coronapandemie, waarbij we minder in groepen bij elkaar komen, vergroot niet per definitie de veiligheid in de gemeente. Daarom heeft het Meldpunt het document 'veiligheid in de kerk, ook in coronatijd' opgesteld.

De belangrijkste taken van de medewerkers van het Meldpunt konden goede voortgang vinden: aanspreekpunt en begeleiding van slachtoffers, advisering van kerken en

vertrouwenspersonen, verzorgen van gastlessen, meewerken aan de website

www.eenveiligekerkerk.nl en het onderhouden van contacten met andere meldpunten. Op het gebied van preventie groeit de samenwerking met de meldpunten SMPR en het Evangelisch Meldpunt Wij zijn SEM.

De medewerkers van het Meldpunt blijven trainingen geven aan vertrouwenspersonen. Hier is veel animo voor. Voortdurend worden de trainingen bij de tijd gebracht, o.a. passend bij het Stappenplan Veilige Kerk.

In november 2021 kon de toerustingsdag voor vertrouwenspersonen door gaan. Het onderwerp was 'horen, zien en spreken', ingeleid door ds. Almatine Leene.

Het aantal meldingen, adviesvragen en klachten is in 2021 vrijwel gelijk aan 2020: rond de 50.